

ПРОГРАМ РАДА¹
ISS/KS C079
Лаки метали и њихове легуре

Овај програм рада усвојен је на седници Комисије која је одржана у периоду од 6. марта 2014. године до 14. марта 2014. године, а одобрио га је Стручни савет за опште области стандардизације на 23. седници која је одржана 13. маја 2014. године.

Увод

Стручни рад Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) у појединачним областима стандардизације одвија се у комисијама за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисије за стандарде), које су основна техничка радна тела. По потреби, ради извршавања појединих задатака из својих делокруга, комисије за стандарде могу образовати радне групе, као и друга стална и привремена радна тела.

На основу чланова 78 и 79 Статута Института и тачке 4 *Интерних правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде*, Комисија за стандарде KS C079, *Лаки метали и њихове легуре*, припрема стандарде из области метода и поступака за заштиту и декоративне сврхе различитих облика производа од легура алуминијума, поступака за добијање и прераду пластично прерађених и ливених производа од алуминијума и легура алуминијума и магнезијума и легура магнезијума, као и поступака добијања пластичном прерадом производа од алуминијума и легура алуминијума намењених за израду жица које се примењују у електротехници.

Комисија за стандарде KS C079, *Лаки метали и њихове легуре*, образована је Решењем број 6660/2-21-02/2009 од 27. маја 2009. године, у којем је у тачки 1 Решења о саставу комисије за стандарде и сродне документе број 6660/3-21-02/2009 од 01. јуна 2009. године дошло до промене у саставу Комисије, тако да је директор Института за стандардизацију Србије донео Решење о допуни Решења о образовању комисије за стандарде и сродне документе број 1694/1-21-01/2013, од 20. маја 2013. године. У складу са тачком 1 Решења о образовању комисије за стандарде и сродне документе, област рада Комисије **C079** јесте: стандардизација у области лаких метала и њихових легура. Комисија прати рад Техничког комитета ISO/TC 79, *Лаки метали и њихове легуре*, Међународне организације за стандардизацију (ISO) и Техничког комитета CEN/TC 132, *Алуминијум и легуре алуминијума*, Европског комитета за стандардизацију (CEN).

1 Пословно окружење

Опис пословног окружења

Стандарди који се доносе у оквиру ове комисије односе се на хемијска испитивања алуминијума, магнезијума и њихових легура, методе и поступке за заштиту и декоративне сврхе различитих облика производа од легура алуминијума, поступке за добијање и прераду пластично прерађених и ливених производа од алуминијума и легура алуминијума, поступке за добијање и прераду пластично прерађених и ливених производа од магнезијума и легура магнезијума. Ту су такође и стандарди из области добијања пластичном прерадом производа од алуминијума и легура

---

¹ Приликом превођења на енглески језик треба користити израз „business plan”.

алуминијума намењених за израду амбалаже за прехранбenu индустрију, као и стандарди из области добијања пластичном прерадом производа од алуминијума и легура алуминијума намењених за израду жица које се користе за електротехничке сврхе.

Овоме треба додати и стандарде из области непрерађених, пластично прерађених и ливених производа израђених од алуминијума и легура алуминијума. У стандардима су нарочито обрађени: означавање, термини и дефиниције, спецификације материјала, технички захтеви за испоруку, мере и толеранције, као и методе испитивања специфичне за алуминијум.

У контексту намера да се Република Србија што пре интегрише у Европску унију, у току је процес усаглашавања националног законодавства са европским, који се врши преузимањем директива Новог приступа ЕУ и усаглашавањем српских стандарда са европским, уз истовремено повлачење националних стандарда за исте предмете стандардизације, који су у супротности са европским.

Задатак Комисије за стандарде јесте да врши усаглашавање српских стандарда са европским, и то преузимањем европских стандарда као националних, а посебно европских стандарда који су у директној вези са имплементацијом директива Новог приступа. Осим тога, приликом преузимања европских стандарда као српских морају се повући сви национални стандарди који се односе на исте области стандардизације.

Заинтересоване стране у области рада ове комисије су:

1. релевантни органи државне и локалне управе;
2. универзитети;
3. произвођачи алуминијума и производа од алуминијума;
4. произвођачи сировина;
5. лабораторије за испитивање алуминијума, легура алуминијума и производа од алуминијума;
6. корисници услуга;
7. индустрија;
8. остале заинтересоване стране.

1.2 Квантитативни показатељи пословног окружења

Производња, а посебно прерада алуминијума и израда финалних производа за крајњу потрошњу од овог метала представља значајну предност Србије. Инсталирани капацитети за прераду значајно су већи од сировинских па се, осим домаћих, за прераду и дораду прихватају и значајне увозне количине материјала.

Ливарство у области обојених метала, а и уопште, има добру будућност, због које су у овој привредној грани потребна стална улагања, истраживања и развој. Значајно је да ливарство има велики потенцијал и неискоришћене капацитете.

Према подацима Републичког завода за статистику за 2011. годину:

– извоз у милијардама динара (РСД) за обојене метале, за период јануар–септембар 2011. године, износи 50,9, а за исти период 2012. године износи 44,6 (индекс 87,5). Увоз за исти период 2011. године износи 48,4, а за 2012. годину 42,5 (индекс 87,9). Удео у укупном извозу износи 8,0 % за 2011. годину, а 6,1 % за 2012. годину. Удео у укупном увозу износи 4,6 % за 2011. годину, а 3,5 % за 2012. годину;

– индустријска производња по производима за 2011. годину: шипке, профили, жице, лимови, траке и цеви од алуминијума и легура алуминијума 68 757 тона, а ливени производи од алуминијума 7 541 тона.

Стандарди из надлежности Комисије KS C079 користе се у пословном окружењу Републике Србије. Стандарди, техничке спецификације и технички извештаји чине основу за производне и комерцијалне послове. Пошто су стандарди из надлежности Комисије KS C079 у релативно широкој употреби, неопходно је њихово редовно ажурирање. Сукцесивни развој нових или побољшање постојећих метода испитивања захтева додатно и континуирано праћење тржишта ради понуде одговарајућих савремених стандарда. Корисници објављених и будућих стандарда и сродних докумената које ће објавити Комисија KS C079 јесу индустрија, као и институти, универзитети, лабораторије за испитивање алуминијума и легура алуминијума, као и производа од алуминијума, акредитоване лабораторије, релевантна министарства које доносе прописе итд. Комисија за стандарде KS C079 суочава се са све већом потражњом за међународним и европским стандардима у оквиру свог делокруга рада.

1.3 Захтеви тржишта

Основни правац рада Комисије за стандарде KS C079 јесте да прати тржишне трендове и да непрекидно ради на преиспитивању и одржавању, као и доношењу нових стандарда из свог делокруга рада.

1.4 Аспекти животне средине

Активности чије обављање утиче на животну средину обухватају све захтеве (сталне или привремене) којима се мењају и/или могу променити стања и услови у животној средини: Потребно је поштовати важеће прописе и друге захтеве повезане са препознатљивим аспектима заштите животне средине.

С обзиром на то да је у програму рада Комисије предвиђено и доношење националних стандарда који утврђују одређене параметре који се баве утицајима животне средине, доношење националних стандарда из ове области, као и примена стандарда, може за резултат имати повратни ефекат у односу на заштиту животне средине кроз рационализацију ових утицаја и средстава заштите.

2 Очекиване користи од рада Комисије

Стандарди донесени у оквиру Комисије KS C079 јесу терминолошки стандарди, стандарди за техничке захтеве, методе и поступке заштите и декоративне сврхе различитих облика производа од легура алуминијума, поступке за добијање и прераду пластично прерађених и ливених производа од алуминијума и легура алуминијума и магнезијума и легура магнезијума, као и поступке добијања пластичном прерадом производа од алуминијума и легура алуминијума намењених за израду жица које се примењују у електротехници.

Очекивани резултати рада Комисије су:

- усаглашавање националних стандарда са европским и међународним стандардима;
- подршка националном законодавству;
- олакшавање веза између произвођача, потрошача и органа надлежних за контролисање и испитивање.

Кроз примену српских стандарда који за основу имају европске стандарде очекује се да се изврши рационализација средстава и материјала који се користе у овој области и да се истовремено испуне битни захтеви у погледу безбедности производа, тако да производи израђени на тај начин буду на европском тржишту конкурентни у погледу квалитета.

Применом српских стандарда из ове области очекује се и унапређење нивоа квалитета производа и услуга домаћих произвођача, као и проходност на европском тржишту на којем до сада нису били запажено присутни. Ово се односи и на земље региона у којима се очекује усвајање директива Новог приступа.

Такође, примена ових стандарда обезбедиће здраву конкуренцију домаћих и страних фирми и на домаћем тржишту, што ће довести до уравнотежења цена, као и до односа цена–квалитет у корист купаца као крајњих корисника.

Све акредитоване лабораторије, као и оне у поступку акредитације за испитивање лаких метала и њихових легура и производа, као и све остале лабораторије за испитивање лаких метала и њихових легура на територији Републике Србије, у свом раду морају да користе националне, европске и међународне стандарде, што им Комисија KS C079, *Лаки метали и њихове легуре*, кроз свој рад омогућава.

3 Заинтересоване стране

Комисију за стандарде KS C079 чине експерти из индустрије, акредитованих лабораторија, института.

Све заинтересоване стране у Републици Србији позване су да узму учешће у раду ове комисије, уз обезбеђење равноправног учешћа и заступљености свих заинтересованих страна. Могуће је и учешће у статусу посматрача, под одређеним условима који су утврђени *Интерним правилима стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе*.

4 Циљеви и стратегија за остваривање циљева Комисије

4.1 Дефинисани циљеви

1. Усвајање приоритетних стандарда из области лаких метала и њихових легура на начин предвиђен *Интерним правилима стандардизације – Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената*;
2. Усаглашавање националних стандарда са европским, њиховим преиспитивањем и доношењем одлуке о повлачењу оних стандарда који су у супротности са европским;
3. Заступање националних интереса у области рада Комисије пред одговарајућим европским и међународним комитетима за стандардизацију, кроз учествовање српских експерата у раду ових техничких комитета.

4.2 Стратегије за остваривање циљева

Остваривање циљева Комисије KS C079 заснива се на дефинисању приоритета рада Комисије, а то су преузимање и усвајање европских стандарда и праћење рада Техничког комитета CEN/TC 132, *Алуминијум и легуре алуминијума*, Европског комитета за стандардизацију (CEN). Када не постоје европски стандарди и сродни документи из области рада Комисије за стандарде, ова комисија може да донесе одлуку о преузимању међународних стандарда и сродних докумената Техничког комитета ISO/TC 79, *Лаки метали и њихове легуре*.

Постоји тенденција да се преведе што већи број стандарда на српски језик, при чему предност имају терминолошки стандарди.

Највиши приоритет даје се стандардима под мандатом у оквиру Директиве за опрему под притиском, 97/23/ЕС (PED) и Директиве за грађевинске производе, 89/106/ЕЕС (CPD).

У процесу имплементације стандарда неопходна је сарадња и координација са активностима Министарства привреде, као и преиспитивање и повлачење постојећих и доношење нових правилника који уређују ову област.

Овај програм рада може да се допуњује и ревидира према потребама рада Комисије.

5 Фактори који могу утицати на испуњење и имплементацију програма рада

- Непостојање одговарајућих националних стандарда на српском језику изискује додатне напоре и средства који су ван области рада Комисије за стандарде и Института.
- Недостатак финансијских средстава онемогућава обезбеђење одговарајућих превода и упућује на преузимање стандарда методом проглашавања, што умањује кредибилитет ових стандарда у пословном окружењу.
- Недовољно учешће стручњака у доношењу српских стандарда.
- Нередовно долажење чланова Комисије на седнице, што може довести до одступања од плана доношења стандарда.
- Незаинтересованост стручне јавности за учешће у јавној расправи и достављању примедба у вези са предлозима нацрта српских стандарда који се стављају на јавну расправу.

6 План активности

Активности Комисије KS C079 у наредних пет година треба ускладити са годишњим плановима рада, при чему је потребно спровести и следеће:

- покренути ревизију стандарда (одредити датуме преиспитивања) за 2014. годину и, ако је потребно, почети ревизију када се промени технологија или извршити потребне модификације;
- покренути усвајање стандарда на српском језику већ усвојених српских стандарда методом проглашавања или прештампавања, као и пратити рад техничких комитета CEN/TC 132 и ISO/TC 79;
- наставити са усвајањем стандарда на српском језику према потребама заинтересованих страна за 2015. годину и, ако је потребно, почети ревизију или извршити потребне модификације;
- наставити са усвајањем стандарда на српском језику према потребама заинтересованих страна, као и са преиспитивањем стандарда за 2016. годину, и ако је потребно, почети ревизију или извршити потребне модификације;
- наставити са усвајањем стандарда на српском језику према потребама заинтересованих страна, као и са преиспитивањем стандарда за 2017. годину, и ако је потребно, почети ревизију или извршити потребне модификације;
- наставити са усвајањем стандарда на српском језику према потребама заинтересованих страна, као и са преиспитивањем стандарда за 2018. годину, и ако је потребно, почети ревизију или извршити потребне модификације.

7 Корисни линкови за све наведене активности

Постојећи или будући чланови Комисије могу се информисати преко следећих линкова:

ISS/KS C079, Програм рада
Датум: 2014-05-13
Верзија: Одобрен ПР
Страна: 6

<http://www.iss.rs/>

<http://www.cen.eu/cen/Sectors/TechnicalCommitteesWorkshops/CENTechnicalCommittees/Pages/default.aspx?param=6114&title=Aluminium%20and%20aluminium%20alloys>

http://www.iss.rs/standard/directive.php?directive_id=131

http://www.iss.rs/standard/directive.php?directive_id=52

http://www.iso.org/iso/home/standards_development/list_of_iso_technical_committees/iso_technical_committee.htm?commid=50084